

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مجموعه اسناد کاربرد

آزمون کارشناسی ارشد حقوق بین الملل

به کوشش:
فیروزه دلفانی

انتشارات حقوقی عدلیه

گوشزد: به دلیل اینکه این فایل نمونه است و ممکن است با تغییر سال، فایل نمونه به دلیل انتشار در سایت به روز رسانی نشود لذا سال و قیمت کتاب در اینجا ذکر نمی شود اما همواره می توانید قیمت و سال چاپ را در قسمت خرید کتاب (صفحه اطلاعات سایت درباره کتاب) مشاهده نمایید و اطلاعات ویرایش های جدید کتاب، در آنجا ذکر خواهد شد.

سرشناسه: دلفانی، فیروزه
 عنوان: مجموعه اسناد کاربردی آزمون کارشناسی ارشد حقوق بین الملل
 مشخصه نشر: تهران، انتشارت عدلیه، سال
 مشخصات ظاهری: ص ۲۵۶

- نام کتاب : مجموعه اسناد کاربردی آزمون کارشناسی ارشد حقوق بین الملل
- مؤلف : فیروزه دلفانی
- ناظر: ابوالقاسم شم آبادی
- ناشر : انتشارات حقوقی عدلیه
- نوبت چاپ :
- شمارگان : ۱۰۰۰
- قیمت:

آدرس:

میدان انقلاب - جمالزاده جنوبی - پلاک ۹۴ - طبقه ۴ - واحد ۱۷

تلفن:

۰۲۱-۶۶۹۲۱۰۰۲

۰۲۱-۶۶۵۸۱۷۴۸

Email:nashreadliye@gmail. com

http://www. adlpub. com

کانال تلگرام عدلیه را در گوشی خود دنبال کنید:

کانال کارشناسی ارشد حقوق

@ arshadihalaw

فقط اخلاق است که باعث احترام به حقوق معنوی می شود

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

مقدمه

بخش اول: فراوانی سوالات کارشناسی ارشد حقوق بین الملل ۷

بخش دوم: اسناد بین المللی ۱۹

کنوانسیون حقوق معاهدات ۲۰

منشور سازمان ملل ۳۴

پیش نویس معاهده مسئولیت کشورها در برابر اعمال متخلفانه بین المللی ۴۸

کنوانسیون درباره مزایا و مصونیت های ملل متحد مصوب مجمع عمومی سازمان ملل متحد ۵۶

کنوانسیون حقوق دریا ۵۹

قانون مناطق دریایی جمهوری اسلامی ایران در خلیج فارس و دریای عمان ۱۱۴

آیین نامه احداث و استفاده از تاسیسات در فلات قاره و منطقه انحصاری اقتصادی ایران در خلیج فارس و دریای عمان ۱۱۶

اساسنامه دیوان بین المللی دادگستری ۱۱۷

اعلامیه جهانی حقوق بشر ۱۲۳

میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی ۱۲۵

میثاق بین المللی حقوق اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی ۱۳۲

کنوانسیون منع شکنجه و سایر رفتارها و مجازات های ظالمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیز ۱۳۶

کنوانسیون جلوگیری از کشتار جمعی و مجازات آن ۱۴۱

کنوانسیون رفع هر گونه تبعیض علیه زنان ۱۴۳

کنوانسیون وین درباره روابط دیپلماتیک ۱۴۸

پروتکل اختیاری مربوط به حل اجباری اختلافات قرارداد وین درباره روابط سیاسی ۱۵۴

پروتکل اختیاری مربوط به تحصیل تابعیت ۱۵۴

کنوانسیون وین درباره روابط کنسولی ۱۵۵

اساسنامه دیوان بین المللی کیفری ۱۶۵

قطعنامه مصوب کنفرانس دیپلماتیک نمایندگان نام الاختیار ملل متحد در مورد تأسیس دیوان کیفری بین المللی .. ۱۹۵

بخش سوم: مجموعه آزمون های کارشناسی ارشد حقوق ۱۹۷

بخش چهارم: سوالات شبیه سازی شده (تالیفی) ۲۴۵

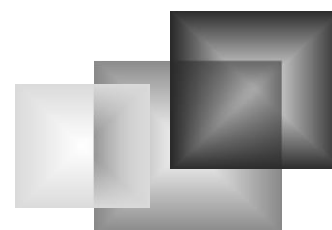
مقدمه

همانطور که می‌دانیم حقوق بین الملل عمومی به روابط بین دولت‌ها، سازمان‌های بین‌المللی و در شرایط خاص افراد می‌پردازد. این روابط معمولاً به وسیله قواعد، اسناد بین‌المللی و مقررات بین‌کشورها، چارچوب‌بندی و سازمان‌بندی می‌شود. در این ارتباط متقابل بین کشورها، قواعدی بر دولت‌ها حاکم است که درک صحیح آن نیازمند شناخت اسناد حاکم بر آنهاست. اما متأسفانه به دلیل عدم بررسی اسناد این رشته ما شاهد یک نوع بی‌نظمی و به هم ریختگی در طرح و انتشار داخلی این اسناد هستیم. اما اختصاصاً در حوزه آزمون‌های به دلیل اینکه کتاب جامعی کار نشده و در این خصوص قوانین بین‌المللی گستره زیادی داشته نیاز بود تا کتابی هر چند مختصر اما کاربردی در این حوزه تالیف شود. اهمیت این امر زمانی آشکار می‌شود که در بررسی یک مسأله حقوق بین‌الملل، نیازمند مطالعه یک قانون خاص هستیم؛ حال اگر سری به بازار کتاب و کتابخانه‌ها بیاندازیم، نمی‌توانیم سند مدنظر را بیابیم. دلیل اصلی این امر پراکنده بودن قوانین بین‌المللی از یک سو و به روز بودن آن از سوی دیگر است؛ ما هر روز شاهد این هستیم که در حوزه بین‌الملل سازمان‌های جدید ایجاد می‌شود و یا اسنادی جدید در خصوص یک موضوع بین‌المللی شکل گرفته و توسط کشورها به صورت کنوانسیون، عهدنامه و یا اعلامیه به تصویب می‌رسد؛ بدون آنکه از آن اطلاع داشته باشیم. به هر حال از دلایل مهمی که باعث شد کتاب مجموعه اسناد مرتبط با آزمون کارشناسی ارشد حقوق بین‌الملل، گردآوری و تالیف شود؛ در حقیقت، پراکندگی و تشتتی است که در اسناد مربوط به شاخه حقوق بین‌الملل وجود دارد. از عللی که موجب این مشکل شده است می‌توان به تصویب هر روزه کنوانسیون‌ها، اعلامیه‌ها، معاهده‌ها و توافقات بین‌المللی اشاره کرد که این موضوع به روز بودن این شاخه را مخصوصاً برای کسی که می‌خواهد آن را در بالاترین سطح مطالعه کند؛ به ذهن متبادر می‌سازد. از سوی دیگر مشکلی که در بازار وجود دارد این است که داوطلب کارشناسی ارشد به قوانین موجود در بازار دسترسی پیدا نکرده و یا در صورت دسترسی، قوانین از جامعیت لازم برخوردار نباشند. بنابراین ممکن است داوطلب شاخه حقوق بین‌الملل دچار سردرگمی شود. بنابراین با توجه به این نکات می‌توان امیدوار به کارآیی این مجموعه در آزمون پیش‌روی داوطلبان بود. البته باید خاطر نشان کرد که تبعاً این کتاب دربردارنده همه اسناد بین‌المللی نیست اما سعی شده که در حد امکان با بررسی سوالات آزمون‌های، این اسناد به صورت تخصصی و کاربردی و متناسب برای سطح این آزمون گردآوری و به رشته تحریر درآید. اضافه بر آن ویژگی دیگری که این مجموعه دارد **Bold** بودن نکات مهم در هر یک از سطور و مواد قوانین و مقررات گردآوری شده است که در نهایت آن سند با طرح سوالاتی که با موضوع همان سند در آزمون مطرح شده است؛ پایان می‌یابد. در نهایت به این امر واقفیم که کار بزرگی انجام نشده اما در این بی‌نظمی و سردرگمی موجود؛ اثر موجود به نظر می‌تواند راهگشا باشد.

در تهیه این کتاب مجموعه دلسوز انتشارات حقوقی عدلیه کمک فراوانی به اینجانب داشتند؛ به‌خصوص از مدیر انتشارات آقای ابوالقاسم شم‌آبادی که در مراحل مختلف نکات مهمی گوشزد کردند؛ سپاسگزارم. هر چند به نظر می‌رسد این وجیزه به صورت کاربردی و با دیدگاه آموزشی تهیه شده است اما وجود نواقص و اشتباهات، محتمل به نظر می‌رسد؛ لذا از همفکری و ارائه نقطه‌نظرات در تقویت و تکمیل این کار استقبال می‌کنیم.

فیروزه دلفانی

بخش اول:
فراوانی‌های سوالات
(آزمون‌های کارشناسی ارشد)

فرآوانی سوالات حقوق بین الملل عمومی در آزمون ۱۳۹۹ کارشناسی ارشد حقوق بین الملل

تعداد سوال	موضوعاتی که در آزمون ۹۹ سوال طرح شده است.	سرفصل ها
سوال ۵	<ul style="list-style-type: none"> Ⓒ مصادیق سیاق معاهده Ⓒ پذیرش شرط (در مواردی که منوط به قبول همه اعضای معاهده است). Ⓒ تغییر بنیادین اوضاع و احوال (در چه نوع معاهداتی نمی تواند موجب فسخ یا خروج از معاهده شود). Ⓒ ارزش حقوقی مقدمه معاهده Ⓒ امضا و تصویب معاهده (تعهدات کشورها از زمان تصویب معاهده) 	حقوق معاهدات
سوال ۲	<ul style="list-style-type: none"> Ⓒ نقض تعهدات ناشی از حقوق بشر (در شهادت قاسم سلیمانی) Ⓒ حق تعیین سرنوشت مردم 	حقوق بشر
سوال ۲	<ul style="list-style-type: none"> Ⓒ بهره برداری از فلات قاره (شامل منابع جاندار می شود و در منطقه انحصاری اقتصادی شامل همه منابع می شود). Ⓒ حق عبور بی ضرر (درباره عبور کشتی های با سوخت هسته ای یا حامل مواد هسته ای و خطرناک از آب های سرزمینی کشورهای خارجی) 	حقوق دریاها
سوال ۱	<ul style="list-style-type: none"> Ⓒ انهدام پهپاد آمریکایی در ۲۰ ژوئن ۲۰۱۹ 	قضایای بین المللی
سؤال ۳	<ul style="list-style-type: none"> Ⓒ اعتراض های مقدماتی و ما بعد در دیوان در مواردی که در اساسنامه مشخص شده است. Ⓒ دعوی متقابل (کشور خواهان در دیوان بین المللی دادگستری، ممکن است خوانده واقع شود). Ⓒ صدور دستور موقت در مراجع داوری بین المللی 	دیوان بین المللی دادگستری و داوری
سوال ۴	<ul style="list-style-type: none"> Ⓒ مکتب حقوقی طبیعی یا فطری Ⓒ نظریه «Longi Temporis»، قاعده مربوط به ضرورت وجود عملکرد طولانی دولت ها جهت ایجاد عرف بین المللی بوده که سابقاً ضرورت داشته و امروزه منتفی است. Ⓒ دوگانگی حقوقی Ⓒ دکترین یا نظریه برجسته ترین علمای حقوق بین الملل (دکترین موجد سابقه عرفی نیست). 	اصول و مبانی
سوال ۲	<ul style="list-style-type: none"> Ⓒ مسئولیت دولت معاون Ⓒ اشکال جبران خسارت (که زائل کننده وصف متخلفانه عمل است). 	مسئولیت بین المللی
سوال ۱	<ul style="list-style-type: none"> Ⓒ معافیت های مالیاتی 	حقوق دیپلماتیک

بخش دوم:

اسناد کاربردی حقوق بین الملل

کنوانسیون حقوق معاهدات (۱۹۶۹)

کشورهای طرف عهدنامه حاضر، با توجه به نقش اساسی معاهدات در تاریخ روابط بین المللی با تشخیص اهمیت روز افزون معاهدات به عنوان یکی از منابع حقوق بین الملل و به عنوان وسیله ای برای توسعه همکاری مسالمت آمیز بین ملتها و قطع نظر از نظام اجتماعی و سیستم حکومتی آنها، با درک اینکه اصل رضایت آزادانه و اصل حسن نیت و قاعده الزام آور بودن تعهدات بصورت جهانی مورد قبول قرار گرفته است، با تأیید اینکه اختلافات مربوط به معاهدات، مانند دیگر اختلافات بین المللی، باید به طریق مسالمت آمیز و طبق اصول عدالت و حقوق بین الملل حل و فصل شود، با بخاطر آوردن تصمیم ملتهای عضو سازمان ملل برای ایجاد شرایطی که تحت آن بتوان عدالت و احترام به تعهدات ناشی از معاهدات را حفظ کرد، با در نظر داشتن اصول حقوق بین الملل منعکس در منشور ملل متحد، مانند اصل تساوی حقوق ملتها و حق آنها در تعیین سرنوشت خود، اصل تساوی حاکمیت کشورها و استقلال آنها، اصل عدم مداخله در امور داخلی کشورها، اصل ممنوعیت تهدید به اعمال زور یا اعمال زور، و اصل احترام و رعایت جهانی حقوق بشر و آزادیهای اساسی همه افراد، با اعتقاد به اینکه تدوین و توسعه مترقیانه حقوق معاهدات که در این عهدنامه تحقق پذیرفته است، در نیل به مقاصد سازمان ملل به نحوی که در منشور ملل متحد بیان شده یعنی حفظ صلح و امنیت بین المللی، توسعه روابط دوستانه و دست یابی به همکاری بین ملتها، کمک خواهد کرد، و با تأیید این نکته که قواعد حقوق بین الملل عرفی در مورد مسائلی که مشمول مفاد این عهدنامه نمیشود، همچنان جاری خواهد بود، به شرح زیر توافق کرده اند:

بخش اول

مقدمه

ماده ۱: قلمرو عهدنامه حاضر

عهدنامه حاضر ناظر بر معاهدات منعقد شده بین کشورهاست.

ماده ۲: کاربرد اصطلاحات

۱- از نظر عهدنامه حاضر:

الف. «معاهده» عبارت است از یک توافق بین المللی که بین کشورها بصورت کتبی منعقد شده و مشمول حقوق بین الملل باشد، صرف نظر از عنوان خاص آن و اعم از اینکه در سندی واحد یا در دو یا چند سند مرتبط به هم منعکس شده باشد؛
 ب. «تنفیذ»، «قبول»، «تصویب» و «الحاق» به معنای آن اقدام بین المللی است که به حسب موارد، واجد یکی از عناوین مزبور بوده و به وسیله آن، کشوری در عرصه بین المللی رضایت خود را به التزام در قبال یک معاهده ابراز می کند؛
 ج. «اختیارات تام» به معنای سندی است که بوسیله مرجع صالح یک کشور صادر می شود و طبق آن شخص یا اشخاصی برای نمایندگی آن کشور جهت مذاکره، قبول، یا تأیید اعتبار متن یک معاهده، یا جهت اعلام رضایت آن دولت به التزام در قبال یک معاهده و یا جهت انجام هر اقدام دیگری در مورد یک معاهده تعیین می گردد؛
 د. «حق شرط» عبارت است از **بیانیه یک جانبه ای** که یک کشور تحت هر نام یا به هر عبارت در موقع امضاء، تنفیذ، قبول، تصویب یا الحاق به یک معاهده صادر می کند و به وسیله آن قصد خود را دایر بر عدم شمول یا تعدیل آثار حقوقی بعضی از مقررات معاهدات نسبت به خود بیان می دارد؛
 هـ. «کشور مذاکره کننده» عبارت است از کشوری که در تنظیم و پذیرفته شدن متن معاهده شرکت نموده باشد؛

و. «کشور متعاقد» عبارت است از کشوری که رضایت خود را به التزام در قبال یک معاهده اعلام نموده باشد، اعم از اینکه معاهده لازم الاجرا شده باشد یا خیر؛

ز. «طرف» معاهده عبارت است از کشوری که رضایت خود را به التزام در قبال یک معاهده اعلام نموده و معاهده در ارتباط با او لازم الاجرا باشد؛

ح. «کشور ثالث» عبارت است از کشوری که طرف معاهده نباشد؛

ط. «سازمان بین المللی» عبارت است از یک سازمان بین دول؛

۲. مفاد بند ۱ راجع به کاربرد اصطلاحات در این عهدنامه، تأثیری در استفاده از آن اصطلاحات، یا در معانی آنها در حقوق داخلی هر کشور ندارد.

ماده ۳: توافق بین المللی ای که داخل در قلمرو عهدنامه حاضر نیستند.

این واقعیت که عهدنامه حاضر ناظر بر توافقیهای بین المللی منعقد شده بین کشورها و سایر اشخاص موضوع حقوق بین الملل، یا توافقیهای فیما بین همان سایر اشخاص موضوع حقوق بین الملل و یا توافقیهای بین المللی غیر کتبی نیست، تأثیری در موارد ذیل نخواهد داشت:

الف. ارزش حقوقی توافقیهای مذکور؛

ب. شمول هر یک از قواعد منعکس در عهدنامه حاضر بر توافقیهای مذکور، در مواردی که توافقیهای مورد بحث به موجب حقوق بین الملل و فارغ از این عهدنامه مشمول آن قواعد باشند؛

ج. شمول این عهدنامه بر آن دسته از روابط کشورها که به موجب توافقیهای بین المللی بین آنها ایجاد شده و سایر اشخاص موضوع حقوق بین الملل نیز طرف آن توافق ها هستند.

ماده ۴: عطف به ماسبق شدن عهدنامه حاضر

بدون تأثیر بر آن دسته از قواعد مندرج در عهدنامه حاضر که معاهدات موجود، به موجب حقوق بین الملل و مستقل از این عهدنامه مشمول آنها خواهند بود، عهدنامه حاضر فقط شامل معاهداتی می شود که به وسیله کشورها پس از لازم الاجرا شدن این عهدنامه نسبت به آنها منعقد شده باشد.

(* نکته: کنوانسیون معاهدات مشمول و پیرو قواعد حقوق بین الملل خواهد بود.)

سوال تالیفی: مطابق متن کنوانسیون حقوق معاهدات، کدام یک از گزینه های ذیل در مورد گستره عهدنامه صحیح نمی باشد؟

الف- عهدنامه حاضر فقط شامل معاهداتی می شود که به وسیله کشورها پس از لازم الاجرا شدن این عهدنامه نسبت به آنها منعقد شده باشد.

ب- کنوانسیون معاهدات مشمول و پیرو قواعد حقوق بین الملل خواهد بود.

ج- «طرف» معاهده عبارت است از کشوری که رضایت خود را به التزام در قبال یک معاهده اعلام نموده اما معاهده در ارتباط با او لازم الاجرا نشده باشد.

د- عهدنامه حاضر ناظر بر توافقیهای بین المللی غیر کتبی نیست.

گزینه ج صحیح است.

ماده ۵: معاهدات تشکیل دهنده سازمانهای بین المللی و معاهدات پذیرفته شده در چهارچوب یک سازمان بین المللی

این عهدنامه بر هر معاهده ای که سند تأسیسی یک سازمان بین المللی باشد و هر معاهده ای که در چارچوب یک سازمان بین المللی پذیرفته

شود، اعمال خواهد شد؛ بدون آنکه به هیچ کدام از مقررات مربوط به آن سازمان لطمه‌ای وارد کند.

بخش دوم: انعقاد معاهدات و لازم‌الاجرا شدن آنها

فصل اول: انعقاد معاهدات

ماده ۶: اهلیت کشورها برای انعقاد معاهدات

هر کشوری اهلیت انعقاد معاهدات را دارد.

ماده ۷: اختیارات تام

۱. یک شخص در صورتی **نماینده** یک کشور به منظور پذیرفتن یا اعتبار بخشیدن به متن یک معاهده یا به منظور اعلام رضایت آن کشور به التزام در قبال یک معاهده شمرده می‌شود که:

الف. مدارک مناسب و مقتضی در مورد تام الاختیار بودن خود ارائه کند؛ و یا

ب. از نحوه عمل کشورهای ذینفع یا احوال دیگر معلوم شود که **قصد آنها این بوده است تا آن شخص را برای مقاصد مذکور نماینده آن کشور تلقی نموده** و از (لزوم ارائه مدارک) اختیارات تام صرف نظر نمایند.

۲. اشخاص مذکور در ذیل بر حسب سمت‌هایی که دارند و بی آنکه لازم باشد مدارکی دال بر تام الاختیار بودن ارائه دهند، نماینده کشور خویش محسوب می‌شوند:

الف. رؤسای کشورها، رؤسای دولت‌ها و وزرای امور خارجه، به منظور انجام تمام اعمال مربوط به انعقاد یک معاهده؛

ب. رؤسای هیأت‌های سیاسی {دیپلماتیک} به منظور پذیرفتن متن یک معاهده بین کشوری که به آنها استوارنامه داده و کشوری که استوارنامه آنها را پذیرفته است؛

ج. نمایندگان که کشورهای به یک کنفرانس بین‌المللی، یا یک سازمان بین‌المللی، یا یکی از ارگانهای آنها به منظور پذیرفتن متن یک معاهده در آن کنفرانس یا سازمان یا ارگان معرفی کرده باشند.

ماده ۸: تأیید بعدی اقداماتی که بدون مجوز صورت گرفته باشد.

اقدام مربوط به انعقاد یک معاهده بوسیله شخصی که بموجب ماده ۷، نماینده کشور مربوطه برای این منظور محسوب نمی‌شود، **اثر حقوقی نخواهد داشت مگر آنکه متعاقباً بوسیله آن کشور مورد تأیید قرار گیرد.**

ماده ۹: پذیرش متن

۱. به استثنای آنچه که در بند ۲ مقرر شده است، پذیرش متن یک معاهده با رضایت همه دولت‌هایی که در تنظیم آن شرکت کرده‌اند تحقق می‌یابد. (به این مقرر کنسائوس نیز گفته می‌شود).^۱

۲. پذیرش متن یک معاهده در یک کنفرانس بین‌المللی با **رأی دو سوم کشورهای حاضر و رأی دهنده** صورت می‌گیرد مگر آنکه آنها با همین اکثریت برای اعمال قاعده دیگری اتخاذ تصمیم نمایند.

ماده ۱۰: اعتبار بخشیدن به متن

متن یک معاهده به طرق ذیل قانوناً معتبر و قطعی شمرده می‌شود:

الف. **به شیوه‌ای که در متن معاهده مقرر شده** و یا مورد موافقت کشورهای است که در تنظیم آن شرکت کرده‌اند، یا

ب. در غیاب چنین شیوه‌ای، از طریق امضای همزمان با کسب **تکلیف، یا پاراف متن معاهده، یا قطعنامه نهائی** کنفرانسی که دربرگیرنده متن معاهده باشد توسط نمایندگان آن کشورها.

ماده ۱۱: روشهای اعلام رضایت به التزام در قبال یک معاهده

رضایت یک کشور به التزام در قبال یک معاهده، **از طریق امضاء، مبادله اسناد تشکیل‌دهنده یک معاهده، تنفیذ، پذیرش، تصویب، الحاق، یا به هر وسیله دیگری که مورد توافق قرار گرفته باشد، اعلام می‌شود.**

ماده ۱۲: اعلام رضایت به التزام در قبال یک معاهده از طریق امضاء

۱. رضایت یک کشور به التزام در قبال یک معاهده **از طریق امضای نماینده آن کشور**، در صورتی ابراز می‌شود که:

الف. **معاهده مقرر کرده باشد** که امضاء واجد چنین اثری خواهد بود؛

ب. به نحو دیگری ثابت شود که کشورهای مذاکره‌کننده در خصوص اینکه امضاء می‌بایست چنین اثری داشته باشد، توافق کرده‌اند؛ یا

ج. قصد کشور برای اعطای این اثر به امضاء از اختیارات تام نماینده آن معلوم شود، یا در حین مذاکرات بیان شده باشد.

۲. بمنظور اجرای مفاد بند ۱:

الف. **در صورت ثبوت و توافق کشورهای مذاکره‌کننده در این خصوص، پاراف متن به منزله امضای معاهده محسوب می‌شود؛**

ب. امضای همزمان با کسب تکلیف بوسیله یک نماینده در صورتیکه بوسیله کشور مربوطه تأیید شود، **امضای قطعی معاهده محسوب خواهد شد.**

ماده ۱۳: اعلام رضایت به التزام در قبال یک معاهده از طریق مبادله اسناد تشکیل‌دهنده آن

رضایت کشورها به التزام در قبال معاهده‌ای که بوسیله مبادله اسناد بوجود می‌آید، از طریق همان مبادله بصورت زیر اعلام می‌گردد:

الف. **اسناد معاهده مقرر کرده باشد** که مبادله آنها چنین اثری خواهد داشت؛ یا

ب. به نحو دیگر ثابت شود که آن کشورها در آن خصوص که مبادله اسناد معاهده می‌بایست چنین اثری داشته باشد، توافق کرده باشند؛

ماده ۱۴: رضایت به التزام در قبال یک معاهده از طریق تنفیذ، قبولی یا تصویب

۱. رضایت یک کشور به التزام در قبال یک معاهده از طریق تنفیذ، بصورت زیر اعلام می‌گردد:

الف. معاهده اعلام چنین رضایتی را از طریق تنفیذ **پیش‌بینی نموده باشد؛**

ب. **به نحو دیگری ثابت شود** که کشورهای مذاکره‌کننده در خصوص لزوم تنفیذ توافق کرده‌اند؛

ج. نماینده کشور مربوطه معاهده را بشرط تنفیذ امضاء کرده باشد، یا

۱ - سوال کارشناسی ارشد سال ۹۸ - براساس کنوانسیون وین ۱۹۶۹ راجع به حقوق معاهدات، کدام مورد از طرق پذیرش متن معاهده است؟

(۱) کنسائوس

(۲) تصویب

(۳) امضای به شرط تصویب

(۴) امضای اکثریت دو سوم

گزینه ۱ صحیح است.

د. قصد کشور مربوطه دایر بر امضای معاهده به شرط تنفیذ از اختیارات تام نماینده آن کشور معلوم شود یا در حین مذاکره بیان شده باشد.
۲. اعلام رضایت یک کشور به التزام در قبال یک معاهده از طریق قبولی یا تصویب تحت همان شرایط ناظر بر مورد تنفیذ، صورت می‌گیرد.

ماده ۱۵: رضایت به التزام در قبال یک معاهده از طریق الحاق

رضایت یک کشور به التزام در قبال یک معاهده از طریق الحاق بصورت زیر اعلام می‌گردد:

الف. **معاهده** اعلام رضایت آن کشور بوسیله الحاق به معاهده را **پیش‌بینی نموده باشد**؛

ب. **به نحو دیگری ثابت شود** که کشورهای مذاکره کننده در خصوص اعلام رضایت آن کشور از طریق الحاق به معاهده توافق کرده‌اند؛ یا

ج. همه طرفهای معاهده **بعدهاً توافق کرده باشند** که رضایت آن کشور ممکن است با الحاق به معاهده اعلام گردد.

ماده ۱۶: مبادله یا تودیع اسناد تنفیذ، قبولی، تصویب یا الحاق

بجز در مواردی که معاهده روش دیگری را مقرر کرده باشد، اسناد تنفیذ، قبولی، تصویب یا الحاق در صورتی به منزله اعلام رضایت کشور به التزام در قبال یک معاهده محسوب می‌شود که:

الف. اسناد میان کشورهای متعاقد مبادله شود؛

ب. اسناد نزد امین تودیع گردد؛ یا

ج. در صورتیکه در این موارد توافق شده باشد، اسناد به کشورهای متعاقد یا امین ابلاغ گردد.

ماده ۱۷: رضایت به التزام در قبال قسمتی از معاهده یا انتخاب مقررات مختلف آن

۱. با حفظ مفاد ماده های ۱۹ تا ۲۳، رضایت یک کشور به التزام در قبال قسمتی از یک معاهده فقط در صورتی مؤثر است که معاهده چنین اجازه‌ای را بدهد، یا سایر کشورهای متعاقد در این مورد موافقت نمایند.

۲. رضایت یک کشور به التزام در قبال یک معاهده‌ای که حق انتخاب بین مقررات مختلف آن را مجاز می‌داند **فقط در صورتی مؤثر است که تصریح شود رضایت مزبور در خصوص کدام یک از مقررات معاهده ابراز شده است.**

ماده ۱۸: الزام به خودداری از لطمه زدن به هدف و منظور یک معاهده قبل از لازم الاجرا شدن آن

یک کشور ملزم است **از اقداماتی که به هدف و منظور یک معاهده لطمه وارد می‌کند خودداری ورزد**؛

هرگاه: الف. معاهده را به شرط تنفیذ، قبولی، یا تصویب امضاء نموده و یا اسناد تشکیل‌دهنده معاهده را مبادله کرده باشد؛ **تا زمانی که قصدش را دایر بر عدم الحاق**

به معاهده تصریح نماید؛ یا

ب. رضایت خود را به التزام در قبال معاهده را **صراحتاً موقوف به لازم‌الاجرا شدن معاهده کرده باشد**، مشروط بر اینکه لازم‌الاجرا شدن آن به طور نامعقول به تأخیر نیفتد.^۱

فصل دوم: حق شرط

ماده ۱۹: تنظیم حق شرط

۱- یک کشور هنگام امضاء، تنفیذ، قبولی، تصویب یا الحاق به یک معاهده **می‌تواند تعهد خود نسبت به آن معاهده را مشروط کند مگر در صورتی که:**

الف. **معاهده حق شرط را ممنوع کرده باشد**؛

ب. معاهده مقرر کرده باشد که حق شرط فقط در موارد خاص که شامل تعهد مورد بحث نیست، مجاز است؛ یا

ج. در غیر موارد مشمول بندهای «الف» و «ب»، وقتی که **حق شرط با هدف و منظور معاهده مغایرت داشته باشد**.^۲

ماده ۲۰: قبول یا مخالفت با تحدید تعهد

۱. حق شرط که صریحاً در یک معاهده مجاز شمرده شده باشد، **موافقت بعدی سایر کشورهای متعاقد را لازم ندارد مگر آنکه** لزوم آن در معاهده قید شده باشد.

۲. در موردی که از تعداد محدود کشورهای مذاکره کننده و نیز از هدف و منظور معاهده معلوم شود که جاری بودن معاهده در کلیت آن نسبت به تمام کشورهای طرف معاهده شرط ضروری رضایت هریک از آنها به التزام در قبال معاهده است، **حق شرط باید مورد قبول همه طرفهای معاهده قرار گیرد.**

۳. در موردی که معاهده سند تأسیس یک سازمان بین‌المللی باشد، **حق شرط منوط به قبول ارگان ذیصلاح آن سازمان (اعضا) است**، مگر اینکه معاهده ترتیب دیگری را مقرر کرده باشد.

۴. در مواردی که مشمول بندهای مذکور در فوق نبوده و در معاهده به نحو دیگری مقرر نشده باشد:

الف. قبول حق شرط یک کشور بوسیله یک کشور دیگر متعاقد موجب می‌گردد آن دو کشور در صورت یا از زمان لازم‌الاجرا شدن معاهده نسبت به آنها، در مقابل یکدیگر طرف معاهده محسوب شوند؛

ب. مخالفت یک کشور متعاقد با حق شرط یک کشور **مانع از لازم‌الاجرا شدن معاهده بین کشور مخالفت‌کننده و کشوری که حق شرط ارائه نموده است**، نمی‌شود مگر

۱ - سوال کارشناسی ارشد سال ۹۳- امضای به شرط تصویب (Ad referendum) معاهده دارای چه اثر حقوقی است؟

(۱) تا زمان تصویب، معاهده فاقد هر گونه اثر حقوقی است.

(۲) تا زمان اعلام عدم تصویب، معاهده دارای اعتبار و اثر حقوقی است.

(۳) تا زمان تصویب یا اعلام تصویب باید طبق اهداف و موضوع معاهده عمل شود.

(۴) تا زمان تصویب یا اعلام عدم تصویب نباید اعمال خلاف اهداف و موضوع معاهده صورت گیرد.

گزینه ۴ صحیح است.

۲ - سوال کارشناسی ارشد سال ۹۵- در معاهده چند جنبه ای که نسبت به حق شرط ساکت است، اصل بر کدام مورد است؟

(۱) برای تعیین امکان یا عدم امکان ورود حق شرط، باید از طریق مرجع حل اختلاف اقدام کرد.

(۲) می‌توان به آن حق شرط وارد کرد، مگر آنکه با موضوع و هدف معاهده در تعارض باشد.

(۳) ورود حق شرط، منوط به موافقت همه دولت‌های عضو معاهده است.

(۴) تحت هیچ شرایطی نمی‌توان به آن حق شرط وارد کرد.

می‌توان به آن حق شرط وارد کرد، مگر آنکه با موضوع و هدف معاهده در تعارض باشد.

گزینه ۲ صحیح است.

آنکه کشور مخالفت کننده قطعاً منظور مخالف آن را ابراز نموده باشد؛

ج. اقدامی که رضایت یک دولت را دایر بر التزام در قبال یک معاهده منعکس نموده و مضافاً متضمن حق شرط باشد، به محض آنکه حداقل یک کشور دیگر متعهد **حق شرط را بپذیرد**، اثر قانونی خواهد داشت.

۵. به منظور اجرای بندهای ۲ و ۴ چنانچه معاهده به نحو دیگری مقرر نکرده باشد، **حق شرط یک کشور وقتی از جانب کشور دیگر قبول شده تلقی می‌شود که** کشور اخیر تا پایان دوره دوازده ماه پس از تاریخ آگاهی از ارائه حق شرط یا تا زمان اعلام رضایت خود به التزام در قبال معاهده، هر کدام که مؤخر باشد، مخالفتی نسبت به حق شرط ابراز نکرده باشد.

سوال تالیفی: مخالفت یک کشور متعهد با حق شرط یک کشور مانع از لازم الاجرا شدن معاهده بین کشور مخالفت کننده و کشوری که حق شرط ارائه نموده است...

الف- نمی‌شود مگر آنکه کشور مخالفت کننده قطعاً منظور از مخالفت با آن را ابراز نموده باشد.

ب- نمی‌شود مگر آنکه کشور مخالف، دلیل مخالفت خود را ضمنی نیز ابراز نموده باشد.

ج- می‌شود مگر آنکه کشور مخالفت کننده ضمناً هم مخالفت خود را ابراز نموده باشد.

د- می‌شود مگر آنکه کشور مخالفت کننده منظور از مخالفت آن را ابراز نموده باشد.

بر اساس بخش ب از بند ۴ ماده ۲۰ کنوانسیون حقوق معاهدات: مخالفت یک کشور متعهد با حق شرط یک کشور **مانع از لازم الاجرا شدن** معاهده بین کشور مخالفت کننده و کشوری که حق شرط ارائه نموده است، نمی‌شود مگر آنکه کشور مخالفت کننده قطعاً منظور مخالف آن را ابراز نموده باشد؛
گزینه الف صحیح است.

ماده ۲۱: آثار حقوق حق شرط و مخالفت با آن

۱. حق شرطی که نسبت به طرف دیگر معاهده طبق مواد ۱۹، ۲۰ و ۲۳ صورت گرفته باشد:

الف. **برای کشوری که به حق شرط اقدام نموده** آن قسمت و به همان میزان از مقررات معاهده را که موضوع حق شرط قرار گرفته است در رابطه وی با طرف دیگر، تعدیل مینماید؛ و

ب. برای طرف دیگر معاهده، همان قسمت از مقررات معاهده را تا همان میزان در قبال کشوری که از حق شرط استفاده می‌کند، تعدیل می‌نماید.

۲. حق شرط به خودی خود **مقررات معاهده را برای سایر طرفهای معاهده تعدیل می‌نماید.**

۳. اگر کشوری که با حق شرط مخالفت کرده، **با لازم الاجرا شدن معاهده** بین خود و کشوری که به حق شرط اقدام نموده مخالفت نکند، آن قسمت و به همان میزان از مقررات معاهده که موضوع حق شرط واقع شده است، **بین آنها اعمال نخواهد شد.**^۱

ماده ۲۲: انصراف از حق شرط و مخالفت با آن

۱. **بجز** در مواردی که معاهده نحوه دیگری را مقرر نماید، **حق شرط را می‌توان در هر زمان مسترد داشت** و رضایت کشوری که حق شرط را پذیرفته است برای آن انصراف ضرورت ندارد.

۲. **بجز** در مواردی که معاهده نحوه دیگری را مقرر نماید، **مخالفت با حق شرط می‌توان در هر زمان مسترد داشت.**

۳. **بجز** در مواردی که معاهده نحوه دیگری را مقرر نماید و یا روی نحوه دیگری توافق شده باشد:

الف. انصراف از حق شرط **تنها وقتی در مورد کشور دیگر متعهد واجد اثر حقوقی است که این امر به آن کشور دیگر ابلاغ شده باشد؛**
ب. انصراف از مخالفت نسبت به حق شرط اقدام نموده است، ابلاغ شده باشد.

ماده ۲۳: روش اعمال حق شرط

۱. حق شرط، پذیرش صریح، و یا مخالفت نسبت به آن باید **کتباً تنظیم شود** و به کشورهای متعهد و سایر کشورهایی که حق پیوستن به آن معاهده را دارند ابلاغ گردد.

۲. در صورتیکه حق شرط در هنگام امضای مشروط به تنفیذ یا قبول یا تصویب صورت گرفته باشد، **لازم است کشوری که به ارائه حق شرط اقدام می‌کند، هنگام اعلام رضایت به التزام در قبال معاهده، اقدام خود را رسماً تأیید نماید.** در چنین موردی، تاریخ ارائه حق شرط همان تاریخ تأیید در نظر گرفته خواهد شد.

۳. اگر قبولی تصریح یا مخالفت با حق شرط قبل از تأیید حق شرط بعمل آمده باشد، **احتیاجی به تأیید مجدد آن قبولی یا مخالفت نیست.**

۴. انصراف از حق شرط با مخالفت با آن **باید کتباً تنظیم شود.**

سوال تالیفی: امکان اعمال کدام یک از موارد ذیل مطابق کنوانسیون حقوق معاهدات مشخص نشده است؟

الف- انصراف از انصراف ب- انصراف از مخالفت با حق شرط

ج- حق شرط د- تفسیر

گزینه الف صحیح است.

۱ - **در رابطه حقوقی میان دولت رزرو کننده و طرفهای متعهد که به آن رزرو ایراد کرده اند کدام پاسخ از نظر کنوانسیون ۱۹۶۹ وین کامل تر است؟**

(۱) چنانچه رزرو قانونی باشد (مطابق با اصول) مخالفت با آن خلاف کنوانسیون حقوق معاهدات و باطل است.

(۲) به جز ماده رزرو شده بقیه مواد رزرو کننده و ایراد کنندگان پس از تصویب معاهده جاری خواهند بود و الزام آور می‌گردند.

(۳) هیچ رابطه حقوقی میان رزرو کننده و ایراد کنندگان برقرار نمی‌شود چون در معاهدات قانون ساز بقیه مواد معاهده و هدف آن مخدوش می‌گردد.

(۴) به غیر از ماده رزرو شده بقیه مواد میان رزرو کننده و ایراد کنندگان جاری خواهند بود مگر ایراد کننده با هر گونه رابطه قراردادی با رزرو کننده مخالفت نماید.

پاسخ تشریحی: رزرو یا «حق شرط» عبارت است از بیانیۀ یک‌جانبه‌ای که یک کشور تحت هر نام یا به هر عبارت در موقع امضا، تنفیذ، قبول، تصویب یا الحاق به یک معاهده صادر می‌کند و به وسیله آن قصد خود را دایر بر عدم شمول یا تعدیل آثار حقوقی بعضی از مقررات معاهدات نسبت به خود بیان می‌دارد؛ مسلماً حق شرط به معنای این است که به غیر از ماده رزرو شده بقیه مواد میان رزرو کننده و ایراد کنندگان جاری خواهند بود. معنای مخالف بند ۳ ماده ۲۱ کنوانسیون حقوق معاهدات^۱ این است که؛ چنانچه کشوری که حق شرط را قبول ندارد؛ از انعقاد قرارداد با رزرو کننده مخالفت نماید؛ در این صورت آن قسمت و به همان میزان (رزرو انجام شده) از مقررات معاهده که موضوع حق شرط واقع شده است، بین آنها اعمال نخواهد شد.

گزینه ۴ صحیح است.

فصل سوم: لازم الاجرا شدن و اجرای موقت معاهداتماده ۲۴: لازم الاجرا شدن معاهدات^۱

۱. یک معاهده به صورت و تاریخی که در معاهده مقرر شده است و یا به طریقی که کشورهای مذاکره‌کننده توافق کرده باشند، لازم‌الاجرا می‌گردد.

۲. در صورتی که معاهده این امر را مقرر نکرده یا توافقی در این مورد نشده باشد، معاهده به محض آنکه تمام کشورهای مذاکره‌کننده رضایت خود به التزام در قبال آن را اعلام کنند، لازم‌الاجرا می‌گردد.

۳. در صورتیکه اعلام رضایت یک کشور به التزام در قبال یک معاهده در تاریخی بعد از تاریخ لازم‌الاجرا شدن معاهده صورت گیرد، معاهده برای آن کشور از زمان تاریخ مؤخر لازم‌الاجرا خواهد بود مگر در مواردی که معاهده نحوه دیگری را مقرر کرده باشد.

۴. مقررات معاهده ناظر بر تأیید اعتبار متن آن، ثبوت رضایت کشورها به التزام نسبت به معاهده، نحوه و تاریخ لازم‌الاجرا شدن، تحدید تعهد، وظایف امین و سایر موضوعاتی که لزوماً قبل از لازم‌الاجرا شدن معاهده مطرح می‌شود، از زمان پذیرفتن متن معاهده لازم‌الرعايه خواهند بود.

سوال دکتری سال ۹۹ – چنانچه معاهده‌ای حاوی مقرره‌ای یا توافقی درباره چگونگی و زمان لازم‌الاجرا شدن نباشد، کدام گزینه صحیح است؟

۱) معاهده به محض احراز رضای همه دول مذاکره‌کننده مبنی بر ملزم شدن به معاهده لازم‌الاجرا می‌گردد.

۲) معاهده در صورت عدم مخالفت رسمی هر یک از دول مذاکره‌کننده لازم‌الاجرا می‌شود.

۳) معاهده با تبادل اسناد تصویب میان اکثر دولت‌های مذاکره‌کننده لازم‌الاجرا می‌شود.

۴) در صورت تصویب اکثریت ^۲ دول متعاقد لازم‌الاجرا می‌گردد.

گزینه ۱ صحیح است.

ماده ۲۵: اجرای موقت

۱. یک معاهده یا قسمتی از آن در صورتی قبل از لازم‌الاجرا شدن آن موقتاً اجرا خواهد شد که:

الف. معاهده خود چنین امری را مقرر نماید؛ یا

ب. کشورهای مذاکره‌کننده به طریق دیگری در این مورد توافق کرده باشند.

۲. بجز در مواردی که معاهده نحوه دیگری را مقرر نماید و یا کشورهای مذاکره‌کننده به نحو دیگری توافق کرده باشند، در صورتیکه کشوری به کشورهای دیگری که ما بین آنها معاهده موقتاً اجرا می‌شود اطلاع بدهد که قصد پیوستن به معاهده را ندارد، اجرای موقت معاهده یا قسمتی از آن در ارتباط با کشور مذکور متوقف خواهد شد.

بخش سوم: رعایت، اجرا و تفسیر معاهدات

فصل اول: رعایت معاهدات

ماده ۲۶: الزام‌آور بودن معاهدات^۲

۱- هر معاهده لازم‌الاجرائی برای طرفهای آن تعهدآور است و باید توسط آنها با حسن نیت اجرا گردد.

ماده ۲۷: حقوق داخلی و رعایت معاهدات

یک طرف معاهده نمی‌تواند به حقوق داخلی خود به عنوان توجیهی برای قصور خود در اجرای معاهده استناد نماید. این قاعده تأثیری بر ماده

۱ - سوال کارشناسی ارشد سال ۹۶ - کدام دسته از قواعد معاهده، از زمان امضای متن نهایی معاهده لازم‌الاجرا می‌شوند؟

۱) شروط و قیود نهایی معاهده

۲) مقررات ضروری برای تحقق اهداف معاهده

۳) ضمايم معاهده که حاوی آیین‌های اجرایی است.

۴) مندرجات مقدمه، چون بیانگر موضوع و هدف معاهده است.

گزینه ۱ صحیح است.

۲ - سوال کارشناسی ارشد سال ۹۷ - کدام معاهدات، از اصل نسبی بودن آثار معاهدات، مستثنا هستند؟

۱) مربوط به همکاری‌های نظامی منطقه‌ای

۲) دوجانبه یا چندجانبه امنیتی

۳) انعقاد یافته توسط سازمان‌های بین‌المللی

۴) پدید آورنده وضعیت‌های عینی

پاسخ تشریحی: یکی از استثناهای وارده بر اصل نسبی بودن آثار معاهدات، این است که معاهدات موجد وضعیت‌های عینی (همانند معاهدات ارضی و مرزی یا تاسیس سازمان‌های بین‌المللی) نسبت به طرفهای ثالث (که اراده آنها نقشی در شکلگیری و لازم‌الاجرا شدن معاهده نداشته‌اند) نیز موثر و قابل استناد هستند و مفاد آنها «تعهدات کلیه دولت‌ها در قبال جامعه بین‌المللی» محسوب می‌شوند. با این حال قابلیت استناد به معاهده در قبال ثالث، به معنای الزام آور بودن مفاد معاهده برای ثالث به سبک و سیاقی مشابه با آنچه در ماده ۲۶ کنوانسیون حقوق معاهدات پیش‌بینی شده، نیست.

گزینه ۴ صحیح است.

استثناهای اصلی نسبی بودن معاهدات عبارت است از:

۱- معاهدات موجد حق برای ثالث (تعهد به نفع ثالث).

۲- معاهدات موجد تکلیف برای ثالث (تعهد به ضرر ثالث).

۳- معاهدات مؤسس تابعان جدید حقوق بین‌الملل

۴- معاهدات عام یا قانون‌ساز.

۵- معاهدات منعقد توسط سازمان‌های بین‌المللی.

۶- منشور سازمان ملل متحد.

۴۶ نخواهد داشت.**فصل دوم اجرای معاهدات**

ماده ۲۸: عطف یا ماسبق نشدن معاهدات

به استثنای مواردی که از معاهده یا از طرق دیگر قصد دیگری استنباط شود، مقررات یک معاهده برای یک طرف در ارتباط با عمل حقوقی یا واقعه ای که قبل از تاریخ لازم الاجرا شدن معاهده صورت گرفته یا وضعیتی که قبل از لازم الاجرا شدن معاهده خاتمه یافته باشد، **تعهد آور نیست.**

ماده ۲۹: قلمرو سرزمینی معاهدات

به استثنای مواردی که از معاهده یا از طرق دیگر قصد دیگری استنباط شود، معاهده برای هر طرف **در تمامی قلمرو وی** تعهدآور است.

ماده ۳۰: اجرای معاهدات متعاقب یکدیگر که ناظر بر موضوع واحد باشند

۱. با رعایت ماده ۱۰۳ منشور ملل متحد، حقوق و تعهدات کشورهای طرف معاهداتی که متعاقب یکدیگر و در خصوص موضوع واحدی منعقد میگردند طبق بندهای زیر تعیین خواهد شد.

۲. در موردی که معاهده ای تصریح کند که مشمول یک معاهده قبلی یا بعدی است و یا آنکه نباید مغایر با معاهده قبلی یا بعدی محسوب شود، **مقررات آن معاهده دیگر {قبلی یا بعدی} ملاک خواهد بود.**

۳. در موردی که همه طرفهای معاهده قبلی طرفهای معاهده بعدی نیز باشند ولی معاهده قبلی فسخ نشده و یا اجرای آن موجب ماده ۵۹ معلق نشده باشد، **معاهده قبلی**

فقط تا حدودی اجرا می شود که مفاد آن با معاهده بعدی منطبق باشد.

۴. **در موردی که طرفهای معاهده بعدی شامل همه طرفهای معاهده قبلی نباشند:**

الف. بین کشورهای طرف هر دو معاهده، قاعده مذکور در بند ۳ رعایت خواهد شد؛

ب. بین کشوری که طرف هر دو معاهده است و کشوری که فقط طرف یکی از آنها است، **معاهده ای که هر دو کشور طرف آن هستند، حاکم بر حقوق و تعهدات مشترک آنها خواهد بود.**

۵. بند ۴ فوق تأثیری بر ماده ۴۱، یا بر هر مسئله مربوط به فسخ یا تعلیق اجرای یک معاهده طبق ماده ۶۰ و یا بر هر مسئله مربوط به مسئولیت که ممکن است برای یک کشور به سبب انعقاد یا اجرای معاهده ای که مقررات آن مغایر تعهدات آن کشور در قبال یک کشور دیگر در چهارچوب معاهده ای دیگر باشد، پیش آید، نخواهد داشت.

سوال تالیفی: در موردی که همه طرفهای معاهده قبلی طرفهای معاهده بعدی نیز باشند ولی معاهده قبلی فسخ نشده و یا اجرای آن معلق نشده باشد...

الف- معاهده قبلی اجرا می شود.

ب- معاهده قبلی فقط تا حدودی اجرا می شود که مفاد آن با معاهده بعدی منطبق باشد.

ج- معاهده بعدی فقط تا حدودی اجرا می شود که مفاد آن با معاهده قبلی منطبق باشد.

د- هم معاهده قبلی و هم معاهده بعدی به صورت یکسان مجری است.

گزینه ب صحیح است.

فصل سوم: تفسیر معاهدات

ماده ۳۱: قاعده کلی تفسیر

۱. یک معاهده به حسن نیت و منطبق با معنای معمولی آن که باید به اصطلاحات آن در سیاق عبارت و در پرتو موضوع و هدف معاهده داده شود، تفسیر خواهد شد.

۲. به منظور تفسیر یک معاهده، سیاق عبارت، علاوه بر متن که شامل مقدمه و ضمیمه نیز می شود، مشتمل است بر:

الف. هرگونه توافق مربوط به معاهده که بین کلیه طرفهای معاهده در ارتباط با انعقاد آن حاصل شده است؛

ب. هر نوع سندی که توسط یک یا چند طرف در ارتباط با انعقاد معاهده تنظیم شده و توسط طرفهای دیگر به عنوان سندی مربوط به معاهده پذیرفته شده است.

۳. همراه با سیاق عبارت، به موارد زیر نیز توجه خواهد شد:

الف. هرگونه توافق آتی بین طرفهای معاهده در خصوص **تفسیر معاهده** یا اجرای مقررات آن؛

ب. **هر نوع رویه بعدی** در اجرای معاهده که مؤید توافق طرفهای معاهده در خصوص تفسیر آن باشد؛

ج. **هر قاعده مرتبط حقوق بین الملل** که در روابط بین طرفهای معاهده قابل اجرا باشد.

۴. در صورتی که ثابت شود قصد طرفهای معاهده معنای خاصی از یک اصطلاح بوده است، همان معنی به اصطلاح مزبور داده خواهد شد.

ماده ۳۲: وسائل تکمیلی تفسیر

از وسائل تکمیلی تفسیر، من جمله کارهای مقدماتی و اوضاع و احوال ناظر بر انعقاد معاهده میتوان به منظور تأیید معنای متخذ از اجرای ماده ۳۱، و یا تعیین معنای معاهده در صورتی که تفسیر آن طبق ماده ۳۱:

الف. معانی مبهم یا بی مفهوم القا کند؛ یا

ب. منجر به نتیجه ای شود که آشکارا بی مفهوم یا نامعقول باشد، استفاده نمود.^۲

۱- ماده ۴۶: مقررات حقوق داخلی در خصوص صلاحیت انعقاد معاهدات

۱. یک کشور نمی تواند با تکیه بر این واقعیت که اعلام رضایت وی به التزام در قبال یک معاهده تجاوزی نسبت به مقررات حقوق داخلی وی در خصوص صلاحیت انعقاد معاهدات بوده است، به بی اعتباری رضایت خود استناد نماید مگر آنکه تجاوز مزبور بارز بوده و به قاعده های از حقوق داخلی مربوط شود که دارای اهمیت اساسی است.

۲. تجاوز وقتی بارز است که بر کشوری که بر طبق رویه معمول و حسن نیت در این مورد عمل کرده است، بطور عینی روشن باشد.

۲- **سوال کارشناسی ارشد حقوق سال ۹۷- براساس کنوانسیون وین (۱۹۶۹) راجع به حقوق معاهدات، کدام اصل، از اصول مسلم تفسیر معاهدات است؟**

(۱) عدالت (۲) بی طرفی

(۳) آثار مفید (۴) نسبی بودن

پاسخ تشریحی: اصل آثار مفید: به طور کلی، در تفسیر عبارات و کلمات یک معاهده، آن دسته از معانی را باید پذیرفت که اثر مفید و مطلوبی بر آنها مترتب باشد و

از تفسیرهایی که به نتایجی آشکارا بی معنی و نامعقول منجر می شوند، باید جداً پرهیز نمود (ماده ۳۲ عهدنامه حقوق معاهدات).^۲

گزینه ۳ صحیح است.

ماده ۳۳: تفسیر معاهداتی که به دو یا چند زبان اعتبار دارند

۱. وقتی که اعتبار معاهده‌ای به دو یا چند زبان تصدیق شده باشد، **متن آن در هر یک از زبانها به نحو یکسان معتبر خواهد بود** مگر آنکه معاهده مقرر نماید، یا طرفهای معاهده توافق کنند که در صورت اختلاف، متن معینی ملاک خواهد بود.
۲. متن معاهده به زبانی غیر از زبانهایی که اعتبار معاهده به آنها تصدیق شده است تنها در صورتی معتبر محسوب خواهد شد که معاهده آن را پیش بینی کرده باشد، یا طرفهای متعاقد آنگونه که توافق کرده باشند.
۳. اصل بر این است که اصطلاحات یک معاهده در تمامی بخشهای آن، دارای معنای واحدی هستند.
۴. بجز مواردی که متن خاصی به موجب بند ۱ ملاک قرار می‌گیرد، چنانچه مقایسه متون معتبر معاهده اختلافی را در معنی نشان دهد که از طریق اعمال مواد ۳۱ و ۳۲ قابل رفع نباشد، معنایی برگزیده خواهد شد که نظر به موضوع و هدف معاهده، بهترین تلفیق را بین متون مزبور بر قرار می‌سازد.

فصل چهارم: معاهدات و کشورهای ثالث**ماده ۳۴: قاعده کلی در ارتباط با کشورهای ثالث**

یک معاهده برای کشور ثالث **بدون رضایت وی تعهدات یا حقوقی ایجاد نمی‌کند.**

ماده ۳۵: معاهداتی که برای کشورهای ثالث تعهداتی ایجاد نمی‌کنند

مقررات یک معاهده در صورتی برای یک کشور ثالث ایجاد تعهد می‌نماید که قصد طرفهای معاهده ایجاد تعهد برای آن کشور از طریق مقررات مزبور باشد و **کشور ثالث کتاباً و بطور صریح آن را بپذیرد.**

ماده ۳۶: معاهداتی که برای کشورهای ثالث آثار حقوقی ایجاد مینمایند

۱. مقررات یک معاهده در صورتی برای یک کشور ثالث ایجاد حق مینماید که قصد طرفهای معاهده از مقررات مزبور اعطای آن حق به کشور ثالث، یا به گروهی از کشورها که کشور ثالث بدان تعلق دارد، یا به همه کشورهای باشد و **خود کشور ثالث نیز با آن موافقت نماید.** تا زمانی که خلاف آن احراز نشود، **اصل، رضایت کشور ثالث است مگر آنکه معاهده ترتیب دیگری مقرر نماید.**

۲. کشوری که در اجرای بند ۱ حقی را اعمال می‌کند باید در خصوص شرایط پیش‌بینی شده در معاهده یا شرایطی را که در انطباق با معاهده ثابت است، رعایت کند.

سوال تالیفی: مطابق کنوانسیون حقوق معاهدات درباره ایجاد یک حق یا تعهد درباره کشورهای ثالث کدام گزینه صحیح نمی‌باشد؟

الف- بدون رضایت ثالث باشد؛ تعهدات ایجاد نمی‌کند.

ب- قصد طرفهای معاهده ایجاد تعهد برای آن کشور باشد؛ ثالث باید شفاهاً و یا کتاباً و یا به صورت ضمنی آن را بپذیرد.

ج- ایجاد حق نماید؛ تا زمانی که خلاف آن احراز نشود، اصل، رضایت کشور ثالث است مگر آنکه معاهده ترتیب دیگری مقرر نماید.

د- اعطای حق به همه کشورهای باشد و خود کشور ثالث نیز با آن موافقت نماید؛ در مورد وی مجری است مگر اینکه خلاف آن ثابت شود.

گزینه ب صحیح است

ماده ۳۷: رجوع یا جرح و تعدیل تعهدات یا حقوق کشورهای ثالث

۱. در موردی که به موجب ماده ۳۵ تعهدی برای کشور ثالث قابل رجوع یا جرح و تعدیل خواهد بود مگر آنکه ثابت شود آنها در خصوص ترتیب دیگری توافق کرده‌اند.
۲. در موردی که طبق ماده ۳۶ حقی برای یک کشور ثالث ایجاد شده باشد، چنانچه ثابت شود که مقصود این بوده است که از آن حق رجوع نشود و یا بدون رضایت کشور ثالث جرح یا تعدیل نشود، طرفهای معاهده نمی‌توانند از آن حق رجوع و یا در آن جرح و تعدیل نمایند.

ماده ۳۸: قواعدی در معاهده که بر اساس عرف بین‌المللی برای کشور ثالث الزام آور می‌شوند.

هیچکدام از ترتیبات مواد ۳۴ تا ۴۷ مانع از آن نیست که یک قاعده مندرج در یک معاهده که به عنوان یک قاعده عرفی در حقوق بین‌الملل شناخته شده است، برای کشور ثالث الزام‌آور گردد.

بخش چهارم: اصلاح و جرح و تعدیل معاهدات

و
و
و
و
و
و
و
و
و
و
و
و
و

گوشزد: همانطور که دقت می‌کنید مزیت این اسناد نسبت به کتابهای دیگر این است که اولاً کاربردی بوده و بر اساسی سوالات آزمون کارشناسی ارشد گردآوری شده است. ثانياً سوالات ارشد و سوالات تالیفی در پاورقی ها و در داخل متن و لابه لای اسناد اشاره شده است؛ ضمن اینکه برخی نکات دکترین و حتی سوالات دکتری نیز در لابه لای اسناد مشاهده می‌شود. ثالثاً قسمت های مهم متن بولد شده است.

بخش سوم

مجموعه آزمون‌های کارشناسی ارشد حقوق
(سال ۱۳۹۳ الی ۱۳۹۹)

آزمون کارشناسی ارشد حقوق بین‌الملل عمومی سال ۱۳۹۹

۱. برای طرح مسئولیت دولت معاون، کدام شرایط لازم است؟

- (۱) تعهد مباشر - عمد و آگاهی
(۲) تعهد معاون - عمد و آگاهی
(۳) تعدد تعهد معاون و مباشر - عمد
(۴) وحدت تعهد معاون و مباشر - آگاهی
- گزینه ۴ صحیح است. مطابق پیش نویس کنوانسیون مسئولیت بین‌المللی دولتها در اعمال متخلفانه بین‌المللی، کشوری که در عمل متخلفانه بین‌المللی، معاونت یا مساعدت می‌کند، به دلیل ارتکاب چنین امری، به همراه کشور اخیر از نظر بین‌المللی مسئول است؛ اگر:
- (الف) آن کشور، چنین امری را با علم به کیفیات عمل متخلفانه بین‌المللی انجام دهد؛
(ب) اگر توسط آن کشور ارتکاب یابد، عمل [مزبور]، از نظر بین‌المللی متخلفانه خواهد بود.

۲. آیا دولتی می‌تواند در زمان طرح اعتراض‌های مقدماتی، حق طرح اعتراض‌های بعدی را نیز برای خود محفوظ کند؟

- (۱) خیر، باید کلیه اعتراض‌های مقدماتی را یک جا طرح کند.
(۲) بلی، در صورتی که در بازه زمانی تعیین شده برای طرح اعتراض‌های مقدماتی مطرح شوند.
(۳) بلی، ابتدا اعتراض‌های صلاحیتی را مطرح می‌کند و پس از صدور رأی دیوان در مورد آن‌ها، اعتراض‌های مربوط به قابلیت پذیرش دعوا را مطرح می‌کند.
(۴) بلی، ابتدا اعتراض‌های مربوط به قابلیت پذیرش دعوا را مطرح می‌کند و پس از صدور رأی دیوان در مورد آن‌ها، اعتراض‌های مربوط به صلاحیت دیوان را مطرح می‌کند.
گزینه ۲ صحیح است.

۳. در مورد تفاوت فلات قاره با منطقه انحصاری اقتصادی، کدام گزینه درست است؟

- (۱) در منطقه فلات قاره تعهد به حفظ موجودات زنده وجود دارد، اما در منطقه انحصاری اقتصادی خیر.
(۲) حقوق کشور ساحلی در فلات قاره اختیاری است، اما حقوق کشور ساحلی در منطقه اقتصادی، یک حقوق ذاتی است.
(۳) عرض منطقه انحصاری اقتصادی ممکن است از ۲۰۰ مایل تجاوز کند، اما عرض فلات قاهر همواره همان ۲۰۰ مایل است.
(۴) بهره‌برداری از فلات قاره شامل منابع جاندار متحرک نمی‌شود، حال آنکه منطقه انحصاری اقتصادی شامل کلیه منابع می‌شود.
گزینه ۴ صحیح است.

۴. در مورد «مکتب حقوقی طبیعی یا فطری»، کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) ازدیدگاه طرفداران این مکتب، قواعد حقوقی، قواعدی ثابت و تغییرناپذیرند.
(۲) ازدیدگاه طرفداران این مکتب، قواعد حقوقی، قواعدی عام و جهان شمول هستند.
(۳) تأکید بر نقش اراده دولت‌ها در ایجاد و تضمین قواعد حقوقی، از ویژگی‌های بارز این مکتب است.
(۴) حقوق مجموعه قواعدی است مبتنی بر عقل و فطرت که در روابط میان افراد، بدون دخالت قدرت‌های اجتماعی الزامی است.
- گزینه ۳ صحیح است. **پیروان مکتب حقوقی طبیعی** قائل به وحدانیت یا یگانگی می‌باشند. این گروه معتقدند که یک نظم حقوقی در جهان وجود دارد؛ چون هدف حقوق تنظیم روابط انبای بشر و موضوع حقوق افراد است. بنابراین به جای اصطلاح حقوق بین‌الملل عمومی لازم است؛ اصطلاح **حقوق انبای بشر** را نام ببرند (حقوق مجموعه قواعدی است مبتنی بر عقل و فطرت که در روابط میان افراد، بدون دخالت قدرت‌های اجتماعی الزامی است). پس مخاطب واقعی حقوق افرادند و نهایتاً همه رشته‌های حقوق می‌خواهند روابط افراد را تنظیم کنند.
- این دیدگاه بر مکتب اراده حق** استوار است. در نظر طرفداران این نظریه حقوق بین‌الملل و حقوق داخلی از یکدیگر جدا نبوده بلکه قسمت‌های مختلفی از یک بنای واحد حقوقی را تشکیل می‌دهند اما در اینکه جای هر یک از دو رشته در این بنای حقوقی کجاست بین پیروان این مکتب اختلاف است. ازدیدگاه طرفداران این مکتب، قواعد حقوقی، قواعدی عام و جهان شمول هستند. **ضمن اینکه قواعد حقوق ثابت و لایتغیر می‌باشند.**

و
و
و
و
و
و

**آزمون کارشناسی ارشد
حقوق بین الملل عمومی سال ۱۳۹۸**

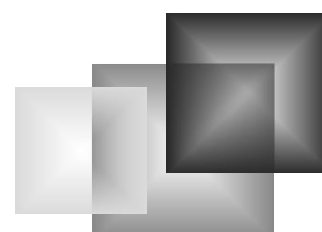
و
و
و
و
و
و

**آزمون کارشناسی ارشد
حقوق بین الملل عمومی سال ۱۳۹۷**

و
و
و
و
و
و

بخش چهارم

سوالات شبیه سازی شده

۱. شرایط شناسایی حکومت ها عبارتند از:

الف- شیوه تحول و تغییر انقلابی

ب- تمایل حکومت جدید در انجام تعهدات بین‌المللی و موثر بودن یا واقعی بودن قدرت حکومت

ج- شیوه تحول تغییر انقلابی و موثر بودن یا واقعی بودن قدرت حکومت

د- گزینه های ۱ و ۲

پاسخ تشریحی: شرایط شناسایی حکومت ها معمولا به دلایلی مانند کودتا و انقلاب ها و تحول در حکومت ها بوجود آمده و یا تمایل حکومت جدید در انجام تعهدات بین‌المللی و موثر و واقعی بودن قدرت حکومت ایجاد می شود.

گزینه د صحیح است.

۲. اساس حقوق بین‌الملل....

الف- تعهدات و التزام است.

ب- سیاست حاکم بر حقوق است.

ج- همبستگی مبتنی بر منافع مشترک می باشد.

د- همه موارد

پاسخ تشریحی: جامعه بین‌المللی اجتماعی است که در اساس از همکاری و همبستگی مبتنی بر منافع مشترک و نیازهای متقابل کشورها به وجود آمده است و مقررات حقوق بین‌الملل به آن نظم خاصی بخشیده است.

گزینه ج صحیح است.

۳. اتاق تجارت بین‌الملل...

الف- مرجع ملی و نماینده بخش دولتی است.

ب- مرجع فراملی و نماینده بخش خصوصی است.

ج- مرجع حاکمیتی و نماینده کشورها در سازمان ملل است.

د- مرجع بین‌المللی دولتی است.

پاسخ تشریحی: اتاق بازرگانی بین‌المللی (ICC) از بدو تأسیس خود در سال ۱۹۱۹ تاکنون به عنوان تنها نماینده بخش خصوصی در جهان، به عنوان یک سازمان غیردولتی است. نقش منحصر بفردی در زمینه تسریع و تسهیل مراودات تجاری در سطح بین‌المللی، از طریق تلاش در استانداردسازی سیاستها و مقررات - از جمله اینکوئترمز و مقررات بانکداری بین‌المللی مانند اعتبارات اسنادی، ضمانت‌نامه‌ها و ... ، همچنین اداره بزرگترین مرکز داوری تجاری بین‌المللی ایفا نموده است.

گزینه ب صحیح است.

۴. دیوان دادگستری لاهه در قضیه لوتوس به کدام موضوع تاکید داشته است؟

الف- هدف حقوق به منزله حقوق جامعه بین‌المللی تنها ناظر به تابعان فعال است.

ب- هدف حقوق به منزله حقوق جامعه بین‌المللی تنها شامل تابعان منفعل است.

ج- سایر گروه ها به غیر از کشورها شایستگی تابع حقوق بین‌الملل را ندارند.

د- سایر گروه ها به غیر از کشورها شایستگی تابع حقوق بین‌الملل را دارند.

پاسخ تشریحی: دیوان دایمی دادگستری لاهه در قضیه لوتوس در ۱۹۲۷ بیان کرده که هدف حقوق به منزله حقوق جامعه بین‌المللی، کشورها و دیگر گروه‌های بین‌المللی است و سایر گروه های مذکور شایستگی آن را دارند که تابع حقوق ملل نامیده شوند.

گزینه د صحیح است.

۵. حمایت از حقوق ملت ها....

الف- الزام آور است و تنها به قانون اساسی کشورها اختصاص دارد.

ب- امری تصدی گرانه و متعلق به بخش غیردولتی است.

ج- مبتنی بر حمایت از این گروه با الزام آور شدن تدریجی قواعد بین‌المللی می باشد.

د- الزام آور نبوده و به تدریج به حقوق داخلی کشورها منتقل می شود.

پاسخ تشریحی: هر چند حقوق بین‌الملل مجموعه قواعد ناشی از اراده صریح یا ضمنی کشورها است اما قادر به توجیه نیروی الزام آور قواعد بین‌المللی نیست چرا که کشورها کمتر این قواعد را با ضمانت اجراهای آن قبول می کنند؛ اما در نهایت در برابر این ممانعت و ایستادگی دولت‌ها آرام آرام به سمت الزام آور شدن و حمایت از حقوق ملت‌ها پیش می رود.

گزینه ج صحیح است.

۶. سازمان‌های آزادی بخش....

الف- واضع قواعد حقوقی است.

ب- دریافت کننده قواعد حقوقی است.

ج- هم واضع قواعد حقوقی و هم دریافت کننده آن قواعد است

د- مطلقا جزو اعضای حقوق بین‌الملل محسوب نمی شوند.

پاسخ تشریحی: تابع حقوق بین‌الملل هم واضح قواعد حقوقی و هم دریافت کننده آن قواعد است اما اشخاص حقیقی، شرکت های خصوصی خارجی، سازمان های غیردولتی و نهضت های آزادی بخش صرفا دریافت کننده قواعد حقوق بین‌الملل هستند؛ و آنها را موضوع حق و تکلیف قرار می‌دهد. بنابراین اصطلاح اعضای جامعه بین‌المللی صحیح تر است.

گزینه ج صحیح است.

۷. تابع فعال....

الف- مطلقا جزو اعضای حقوق بین‌الملل محسوب می شوند.

ب- دریافت کننده قواعد حقوقی است.

ج- هم واضح قواعد حقوقی و هم دریافت کننده آن قواعد است

د- همه موارد

پاسخ تشریحی: تابع فعال همان کشورها هستند که جزو اعضای جامعه بین‌المللی (تابعان) بوده و موضوع و واضح حقوق و تکلیف است. **تابعان منفعل هم مانند اشخاص حقوقی صرفا دریافت کننده قواعد حقوقی هستند.**

گزینه د صحیح است.

و
و
و
و
و
و
و
و
و
و